

Slušný rozvod

Rodina je miestom vzniku života, formovania charakteru človeka, osvojovania hodnôt ako najcennejšieho potenciálu človeka.

Rodina je základnou jednotkou spoločnosti. Aby mohla plniť svoje funkcie voči svojim členom, aj voči spoločnosti, potrebuje také prostredie, ktoré podporuje jej stabilitu a sociálnu kvalitu vzťahov. Rodina si zasluhuje úctu a rešpektovanie svojej relatívnej autonómie a intimity. Členovia rodiny plnia svoju sociálnu funkciu.

Rodina je však aj miestom, kde dokážeme byť najviac zranení. Ak je nefunkčná, ak v nej pretrváva napätie, konflikty a následne dramatický rozvod či rozchod partnerov, najviac to zasahuje deti.

Aj v tej najlepšej rodine sa z času na čas vyskytujú nejaké hádky, konflikty. Niekedy môžu slúžiť k „prečisteniu“ atmosféry, niekedy k vyriešeniu problému. Bývajú odrazom odlišných názorov, postojov či hodnôt. Deštruktívnosť hádok je často daná len nedostatkom zručností pre párové spolužitie. Neschopnosť konštruktívne riešiť spory zákonite vedie k citovému odlúčeniu partnerov a napokon k rozvodu či rozchodu. Spomedzi ďalších príčin ktoré sa podieľajú na rozvode či rozchode sú problémy finančného charakteru, nehody v zmysle intimity, spoločných záujmov, výchovy detí a pod.

Štatistiky v súčasnosti hovoria, že takmer každá druhá rodina sa rozvádza. Takmer o 15 tisíc deťoch ročne rozhodujú súdy v rámci porozvodovej starostlivosti.

Rozvod ako taký je vo väčšine prípadov tragickým vyvrcholením dlhoročných problémov v rodine. Tieto problémy sú spravidla spočiatku riešené snahou jedného z manželov o urovanie sporu svojpomocne. Nezriedka sa stáva, že do problémovej až krízovej situácie zasahujú tretie osoby, obyčajne rodičia jedného z manželov, príbuzní, známi, kolegovia. Tento zásah vo väčšine nevedie k úprave vzťahu, naopak, manželská kríza sa prehĺbuje a prechádza do stavu izolácie, deštrukcie, alebo rezignácie. Následky manželskej krízy sa však dotýkajú aj detí - reakcie detí na rozvod

- □ Mnohokrát manželia v kríze alebo pred rozvodom sú na seba tak nahnevaní a sklamaní, že z pozície bojovníka sa im ťažko ustupuje a nevedia si predstaviť, že by sa mali na niečom s partnerom dohodnúť.
- □ Dôležité však je uvedomiť si a najmä v rodinách s deťmi, že deti sú len obeťou ich zlyhania
- □ Uvedomiť si, že nie samotný rozvod ovplyvní život detí, ale spôsob akým prebieha a čo sa deje po ňom.
- □ Aj keď prestávajú byť manželia, naďalej ostávajú rodičia
- □ Najlepšou alternatívou pre dôstojný rozvod je dohoda – cez mediátora, ako nestrannú osobu
- □ Mediácia im dáva priestor pre ujasnenie si mnohých vecí, ktoré si v poslednom čase nedokázali povedať

- □ Často sa stretávame s reakciami jedného z partnerov, ktorý je iniciátorom, : „ keď sa nebaví so mnou, nebude sa ani s Vami“, s ním / s ňou sa nedá dohodnúť, ...
- □ Mediácia –jej výhody oproti súdu sú nezanedbateľné
- □ Absolvovaním mediácie a spísaním mediačnej dohody, ktorá je výsledkom spolupráce predtým sporových strán je prvým krokom k eliminácii sporov, predpokladom nápravy komunikácie a vzťahov, pretože mediácia im ukázala ako sa dá aj inak komunikovať, počúvať sa navzájom, a spolu hľadať riešenie
- □ Pozícia mediátorov v riešení rodinných sporov a rozvodov má svoje miesto a veľmi dôležité, len škoda, že k spolupráci s mediátormi nie sú naklonení predovšetkým sudcovia, ktorý vnímajú mediátorov ako neodborníkov, pretože nie sú právnici, len škoda, že sudcom chýba aspoň minimálna vedomosť o tom, že spory nie sú o zákonoch, ale predovšetkým o komunikácii, pre ktorú rozvádzajúci sa potrebujú viac priestoru, iný prístup a vedenie ako je na súde
- □ Okrem toho chýba väčšia spolupráca so sociálnymi oddeleniami – kurátorkami
- □ Najdôležitejšie pre rozvádzajúcich je uvedomiť si, že tak ako sú zodpovední za vznik situácie, tak musia prebrať zodpovednosť aj za jej riešenie – ani právny zástupca, ani sudca to nevyriešia tak, aby boli obaja spokojní a predovšetkým v prospech ich detí

Mediácia môže byť cesta ako sa slušne a zodpovedne rozísť a dať deťom šancu na spokojných rodičov.

Dôvodov prečo navštíviť mediátora je viac ale budeme sa teraz venovať tomu kedy je najvhodnejšie navštíviť mediátora.

Za najvhodnejší čas kedy navštíviť mediátora je ešte pred začatím súdneho pojednávania, ešte vo fáze kedy do procesu nezasahujú právny zástupcovia a rodičia sú relatívne v najvhodnejšej fáze na dohodu.

Pre začatím pojednávania sú síce vzťahy napäté ale stále je vôľa vyhnúť sa súdnemu pojednávaniu a dohodnúť sa.

V tejto fáze máme najviac dohôd čo sa týka starostlivosti o deti a výživného. Rodičia nielenže lepšie spolupracujú ale deti stavajú menej do konfrontácie a snahy o manipuláciu. Už v čase prebiehajúceho súdneho konania sú deti viac manipulované a vťahované do súdneho procesu a do intríg medzi rodičmi resp. sú obeťami častých hádok, nervozity a pod. negatívnych prejavov.

Rodičia vstupujú do mediácie nabití negatívnymi emóciami na druhého partnera. Mediácia pôsobí v prvej fáze aj uvoľňujúcu kedy sa strany môže laicky povedané vyžalovať jeden na druhého, tým uvoľnia emócie v sebe, čo môže byť nápomocné pre proces dohody medzi manželmi.

Výhodou mediácie je že manželia do mediácie vstupujú so svojím najlepšie mysleným riešením a z mediácie odchádzajú z dohodou, ktorá nie je riešením ani jedného z

nich, ale spoločným riešením.

Asi najdôležitejšia fáza je práva tá kedy sa formuje dohoda, tú nie je dobré urýchliť ale je potrebné sa jej venovať a uistiť sa že nie je už nič čo by bránilo podpísať dodnuté riešenia.

Častokrát sa stáva, že rodičia si po mediácii ale aj počas nej uvedomujú svoje správanie voči druhému partnerovi a začínajú pracovať aj na zlepšení komunikácie medzi sebou.

Dohoda je len začiatok, pretože napriek tomu, že rodičia sú alebo budú rozvedený a nie sú už partnermi, stále však budú partnermi rodičmi. Komunikácia medzi nimi bude nutná a ich deti sú ich stálymi pozorovateľmi. Všímajú ju si aké majú rodičia nálady ako medzi sebou telefonujú ako pre striedaní si detí medzi sebou sa rozprávajú.

Nálady rodičov nie sú ich tajnými emóciami ale sú vnímané a prežívané ich deťmi. A preto na záver si dovoľíme tvrdiť že mediácia je cestou ako sa zodpovedne a slušne rozísť, dohodnúť sa fungovať ako partneri rodičia, napriek už samostatnému bývaniu a vlastnému životu nezávislého od predchádzajúceho partnera.

Rodičia by mali byť pocit zodpovednosti nielen kvôli deťom ale aj kvôli sebe samým, pretože ich činy sú výsledkom kvality ich života a osobnostnej zrelosti.

Mediácia môže byť cestou ako sa slušne a zodpovedne rozísť. K tomu je však potrebná spolupráca inštitúcií najmä sociálnej kurately a v neposlednom rade zmeny v zákonoch, ktoré brzdia rozvoj mediácie na Slovensku.

Autor:

PhDr. Miroslava Kristínová Wieckowska
Mgr. Lenka Danová

za o.z. FCM (Forum for Communication in Mediation)